

FOLK OG LAND

Nr. 15 - 6. årg.

Lørdag 13. April 1957

Løssalg 65 øre

Det gleder oss

Rektor ved Oslo universitet, professor, dr. juris Frede Castberg, er blitt tildelt et av NATO's store forskningsstipendier for 1957-58. Ialt er det i år blitt utdelt tolv slike stipendier til fremstående universitetsfolk og pressefolk i NATO-landene. Stipendiebeløpene utgjør tilsammen 21 millioner franc eller ca. 420.000 kroner. Stipendiene, som ble utdelt for første gang ifjor er opprettet i henhold til A-paktens artikkel 2, som går inn for et utvidet ikke-militært samarbeide mellom medlemslandene. Stipendiene skal etter planene brukes til studier og forskning av historiske, politiske, konstitusjonelle, juridiske sosiale, kulturelle, språklige, økonomiske og vitenskapelige problemer i forbindelse med Atlanterhavssamfunnets felles tradisjoner og historie.

Det ene av studentstipendiene er tildelt frk. Kirsten Ohm fra Stavanger, som for tiden studerer ved Bryn Mawr College i USA.

Rektor, professor Frede Castberg vil gjøre studier i sammenlignende statsrett og blant annet studere den politiske meningsfrihet i veststatene. Det er hans plan å foreta reiser til USA, England, Frankrike og Vest-Tyskland.

Vi håper den rettslærde herre vil komme tilbake frisk og fornyet — med evne og pågangsmot til å drepe draken av 1945. Hittil har han vært sorgelig tam og dorsk. Vi er oppriktig takknemlige fordi nettopp Frede Castberg fikk dette stipend, og det skulle glede oss oppriktig om han en dag ville ta opp sin fars, sorenskriver Johan Castbergs åpenlyse og aktive kamp for sannhet og rett, og ikke bare drive med strømmen.

Omkring stortingsvalget

Ta skjeen i en annen hånd!

Professor Frede Castberg får svar på tiltale

Ad professor Frede Castbergs utredning over begrepet Konstitusjonell nødrett. St. Dok. nr. 2 (1953).

Vi begynner med å gjengi en del viktige punkter i nevnte Stortingsdokument. Uthevelsene er gjort her.

«Oppgaven er etter min mening den å redegjøre i sammenheng for de viktigste tilfeller av nødrettsutøvelse fra statsmaktenes side her i landet og de standpunkter til problemene som er kommet til uttrykk innenfor de konstitusjonelle styringsmakter.

«Hva er forutsetningen for utøvelsen av konstitusjonell nødrett?»

Foreløpig avgrensning av begrepet: Konstitusjonell nødrett.

«Den konstitusjonelle nødrett kan vi foreløpig definere som retten til, når det er tvungende nødvendig i en ekstraordinær situasjon, da å handle på en måte som vel er i pakt med forfatningens prinsipper, men som strider mot de normalt gjeldende rettsregler om statsmaktenes myndighet».

«Den konstitusjonelle nødrett kan utøves av et statsorgan i en konkret situasjon, uten at der på forhånd er fattet noen beslutning overensstemmende med gjeldende lovregler om den ekstraordinære myndighetsutøvelse. Og utstrekningen av den myndighet som nådsituasjonen

«Konstitusjonell nødrett» i søkelyset

fremst av president Hambro, fant ikke sted. Men Høyesterett har i sin enstemmige beslutning av 6. august 1945 i Haalandssaken fortolket Stortingets holdning på den måte at «fullmakten må ansees vedtatt av Stortinget».

«Elverumsfullmakten var under hele krigen påberopt som grunnlag for bestemmelser av regjeringen på såvel Stortingets eksklusive myndighetsområde som på det myndighetsområde hvor Stortinget og regjeringen normalt utøver myndighet i fellesskap.»

De provisoriske anordninger under krigen.

«De mange provisoriske anordninger som ble utferdiget av regjeringen under krigen utenfor rammen av grunnlovens § 17, kunne bygge på Elverumsfullmakten av 9. april 1940. Men, som ovenfor fremhevet, innebærer Elverumsfullmakten i seg selv en utøvelse av konstitusjonell nødrett. Provisoriske anordninger utenfor de grenser grunnlovens § 17 anviser, ville man sikkert ha grepet til også uten Elverumsfullmaktens uttrykkelige bemyndigelse til å foreta det nødvendige av hensyn til landets sikkerhet og fremtid. For så vidt kan man si at Elverumsfullmakten rettelle sett ikke var nødven-

«...Jeg mener etter dette at Kongen fra 9. april 1940 har hatt adgang til å treffe de av krigen og krigsforholdene betingede tiltak... deriblant også å forberede gjennomføringen av det rettsoppgjør som måtte komme når krigen en gang var slutt... Å gå nærmere inn på hvor langt denne Kongens lovgivende myndighet i krigsårene strekker seg, finner jeg ved denne anledning ikke nødvendig.»

«Det faller i øynene at Høyesterett åpenbart tillegger regjeringen en betydelig skjønsmessig myndighet til å avgjøre hva som skulle foretas og hva ikke, til fremme av det formål Elverumsfullmakten hadde fastslått.»

Nødret og liberal fortolkning.

«...mange av de provisoriske anordninger som ble utferdiget av regjeringen under annen verdenskrig, må søke sin hjemmel i nødretten. Bl. a. stred en rekke av disse anordninger, som før nevnt, mot bestemmelser i formell lov, tross den uttrykkelige bestemmelse i grunnlovens § 17».

«Hjemmelen for en slik tilsetssettelse av de grunnlovsbestemte regler kan alene søkes i forfatningens prinsipp om nødrett».

stendighet at landet var okkupert og Stortinget satt ut av funksjon. Man må da antageleg se slik på situasjonen at regjeringen måtte ha ganske vidtgående skjønsmessig myndighet til å avgjøre hvordan denne lovgivningsmyndighet skulle brukes i det store formåls tjeneste: å gjennomføre frigjøringen. Det ligger også nær å fortolke Elverumsfullmakten på denne måte».

Interesseavveilingen.

«Forøvrig kan man fastslå at selvsagt ikke alle grunnlovsbestemmelser har den samme verdi, ved bedømmelse av nødrettssituasjonen. Det skal langt mere til for at det skal være berettiget å krenke grunnlovsbestemmelser, som er avgitt til vern av den enkelte, enn for at regler om kompetansefordeling skal kunne tilsidesettes».

«Etter min mening kan man ikke uten videre fastslå at en hvilken som helst tilsidesettelse av grunnlovens bestemmelser om individets rettigheter innebærer en overskridelse av nødretten, uansett hvor store interesser som står på spill for stat og samfunn. Men visse absolutte grenser må allikevel gjelde for den konstitusjonelle nødrett. Jeg mener at man trygt må kunne fastslå at det ikke under noen omstendighet kan være tilstedelig f. eks. å ta uskyldige menneskers liv i strid med de fundamentale prinsipper for hederlig rettspleie som kommer til uttrykk

Planen og vegen

Av H. A. Aasmundsen

PASKE 1957

Jesus hadde gjentatte ganger søkt å gjøre sine disipler forståelig hva Guds plan og veg var med ham. Til å begynne med våkt og forsiktig. Senere tydeligere og sterkere. Tydeligst og sterkest da de gjorde seg rede til å dra opp til Jerusalem på den siste påskefest. Da sa han dem rett ut at nå skulle han lide og dø. Slik sto det skrevet om ham i skriftene. Slik var Guds vilje.

Disiplene forsto imidlertid ikke noe av dette. De skjønnte det ikke, står det, og dette ord var skjult for dem. Ja, nettopp. Hadde det vært en hvilken som helst annen, så kunne de kanskje til nød ha skjönt det og godtatt det. — Men han! Nei. Det er riktig som det står: det var skjult for dem. De kjente ham ikke. Ikke ennå. For dem var han profeten, den mektige i ord og gjerning. Og han var vennen, den umistelige. At han skulle tas fra dem, og det til og med på en så grusom måte, det hadde vel aldri stått for dem som noen realitet. De hadde vel neppe ofret det en tanke.

Nå var det med en gang brakt dem nær inn på livet. Nå var det alvor. Det var Guds veg. Slik var hans veg med Sønnen. Og slik er hans veg med alt liv. Gjennom lidelse til død. Jeg skjønner det ikke, sier du. Nei, ingen skjønner det. Like fullt er det

plan og veg. Det så ut som alle gode makter, representert ved Claudia Procula og hennes hushjelp tapte. — Påskedagen stiller med ett saken i et helt annet lys. De vant. Og smertenes mann fra Golgata ble helt en fra Golgata, livets høvding, den levende. Ved den åpne grav ble Guds plan og Guds veg åpenbaret. For kvinnene ble dagen en åpenbarings og oppklaringens dag. De søkte den døde. De møtte den levende: «Hvorfor søker dere den levende blandt de døde? Han er ikke her. Han er oppstanden. Kom i hu hvorledes han talte til dere mens han ennå var i Gallilea, da han sa at Menneskesønnen skulle overgis i syndige menneskers hender og karsfestes og oppstå på den tredje dag. (Luk. 24, 5-7). Da begynte det å demre for dem. Det hadde han jo også sagt. Han hadde ikke stanset ved døren. Guds plan og veg stanser ikke der. Da var det jo bare resignasjonen igjen. Og den svarteste pessimisme. Guds plan og veg fører gjennom døden, fram til oppstan-

Fort. side 4

JESU gravleggelse

Stille, stille! Jesus sover, ned fra korset ble han tatt.

opp sin fars, sorenskriver Johan Castbergs åpenlyse og aktive kamp for samfunnsrett og klassekjempens drive med strømmen.

Omkring stortingsvalget

Ta skjeen i en annen hånd!

Hr. Alfred Dale. Jeg nevnte Anders Lange fordi han har sine meningers mot, og fordi han engang, offentlig, har uttalt seg uenig i rettsoppgjøret. Hvis han derfor dannet nytt parti og på programmet satte revisjon av oppgjøret, skulle han få min stemme. Det var foresten redaktøren som satte min siste bemerkning opp til overskrift.

Olga Bjoner håper på de nye representanter, i de gamle partier. Det er selvfølgelig riktig å tro godt om sine medmennesker. — Det gjør også jeg. — Men unntatt herfra er de gamle partipolitikere. — Og jeg er overbevisst om at disse, som i kraft av sine tjenester, i partiene og som nu står på tur til å komme på listen, kan karakteriseres på samme måte som ble gjort i min artikkel i nr. 12.

Den eneste måte vi, etter min mening, kan få utnyttet Svenskeutredningen på, er om noen kunne stille seg i spissen for et nytt parti. Om vi ikke fikk inn mere enn 1 a 2 representanter, i tinget, så ville disse være regjeringens onde samvittighet. — Da tror jeg tross alt, at oppreisningens time ville lyse i det fjerneste. —

Mjøndalen, 31. mars.

Torgrim Dahl.

- Sosialdepartementet vil fremme proposisjon om å endre rusdrikkeloven, slik at det får hjemmel til å begrense salget av maltekstrakt. I dag selges denne i spann på opp til 10—12 kilo, mens ett kilo skulle greie seg lenge. Begrunnelsen for dette tiltaket er at maltekstrakten er blitt misbrukt til ulovlig ølbrygging.

myndighet».

«Den konstitusjonelle nødrett kan utøves av et statsorgan i en konkret situasjon, uten at der på forhånd er fattet noen beslutning overensstemmende med gjeldende lovregler om den ekstraordinære myndighetsutøvelse. Og utstrekningen av den myndighet som nødsituasjonen danner forutsetningen for, vil bero på nødsituasjonens art og det behov denne situasjon skaper for handling ut over de vanlige myndighetsgrenser».

«Nødretten forutsettes alltid å bryte med de ellers gjeldende forfatningsregler. Nødretten blir for så vidt en som regel uskrevet — spesiallov av ubestemt innhold. Det er nettopp denne motstrid mellom de normalt gjeldende forfatningsregler og nødretts-handlingen som skaper det forfatningsrettslige problem».

Elverumsfullmakten

«Noen formelig votering over dette forslag, som var

Til riksad-vokat Aulie

Fra Alexander Lange

Atter henledes herr Riksadvokatens oppmerksomhet på at påtalemyndigheten ennå ikke har satt igang offentlige og rettslige undersøkelser av mord, røveri og andre grove forbrytelser under og etter okkupasjonen, når bare disse ugjerninger syntes å være begått med et riktig politisk fortegn, eller anstifterne var tilstrekkelig høgt på strå,

Dette er så meget mer påfallende som det er alminnelig erkjent at ugjerningene var illegale, i mange tilfeller

rett. Provisoriske anordninger utenfor de grenser grunnlovens § 17 anviser, ville man sikkert ha grepet til også uten Elverumsfullmaktens uttrykkelige bemyndigelse til å foreta det nødvendige av hensyn til landets sikkerhet og fremtid. For så vidt kan man si at Elverumsfullmakten rettslig sett ikke var nødvendig. Det kan imidlertid ikke ansees å ha vært uten enhver konstitusjonell betydning at fullmakten forelå».

«Der ble også utferdiget anordninger som gikk ut på endringer av den lovbestemte rett, f. eks. skjerpelse i straffelovgivningen. Også dette er i strid med den uttrykkelige bestemmelse i grunnlovens § 17. Spørsmålet om regjeringens konstitusjonelle adgang til å utferdige anordninger på denne måte utover rammen av § 17, tok Høyesterett stilling til i den før siterte beslutning av 6. august 1945. Det uttales her av førstevoterende, dommer Schjelderup:

grovt kriminelle. Ikke minst er — som De vel vet — mange gjerningsmenn i disse saker — idag helt klar over at de kan vente reaksjon. At ordregiverne ikke tillater at man straffer de umiddelbare gjerningsmenn får så være — men det bør fra påtalemyndighetens side tas initiativ i retning av erstatning til de etterlatte, og æresoppreisning av de myrdedes minne, iallfall bør ikke påtalemyndigheten motarbeide søknader derom.

Forts. side 4

ordninger, som før nevnt, mot bestemmelser i formell lov, tross den uttrykkelige bestemmelse i grunnlovens § 17».

«Hjemmelen for en slik tilsidesettelse av de grunnlovbestemte regler kan alene søkes i forfatningens prinsipp om nødrett».

Handlingsrett og handlingsplikt.

«Når det gjelder de provisoriske anordninger som ble utferdiget under krigen, er det klart at man ikke i hvert enkelt tilfelle kan si at regjeringen har vært forpliktet til å utferdige en provisorisk anordning av det eller det innhold. Man kan i høyden fastslå at regjeringen var forpliktet til å utøve myndighet — også lovgivningsmyndighet — i den utstrekning det for regjeringen måtte fremstille seg som nødvendig å gjøre dette, for å realisere det store mål: frigjøringen av landet».

Den ordinære vei må være stengt.

«Utøvelsen av en provisorisk anordningsmyndighet ut over de grenser som er fastsatt ved grunnlovens § 17, var berettiget under krigen. Det ordinære lovgivningsapparat var da p. g. av okkupasjonen faktisk satt ut av funksjon».

Handlingen må være nødvendig.

«Kravet om at nødretts-handlingen må være nødvendig, innebærer at den irregulære fremgangsmåte må være nødvendig som et adekvat middel til å realisere et nødvendig formål».

«Når det gjelder regjeringens utøvelse av ekstraordinær lovgivningsmyndighet ved de provisoriske anordninger under krigen, berodde nødvendigheten av en slik myndighetsutøvelse fra regjeringens side på den om-

grenser må allikevel gjelde for den konstitusjonelle nødrett. Jeg mener at man trygt må kunne fastslå at det ikke under noen omstendighet kan være tilstedelig f. eks. å ta uskyldige menneskers liv i strid med de fundamentale prinsipper for hederlig rettspleie som kommer til uttrykk i grunnlovens §§ 96 og 97».

Folkets rettsopfatning.

«Det er et viktig moment ved bedømmelsen av en nødrettshandling om den må antas å være i overensstemmelse med den rådende rettsopfatning i samfunnet eller ikke».

«Allerede av den grunn var det av betydning at Stortinget gjennom Elverumsfullmakten — slik som Høyesterett har fortolket denne — ga regjeringen i oppdrag å foreta det nødvendige for å sikre landets frihet og fremtid. For vurderingen av de provisoriske anordninger om innføring av dødsstraff i krigstiden spiller Stortingets beslutning om dødsstraff i 1945 en viktig rolle. Stortinget kunne ikke ved en etterfølgende lov gi tidligere utferdigede bestemmelser en formell gyldighet, som de ikke måtte ha hatt allerede ved utferdigelsen. Men den etterfølgende lovbeslutning var dog et vitnesbyrd om den sterke støtte regjeringens politikk på dette område den gang åpenbart hadde, og under krigen har hatt, i folkets rettsoverbevisning».

Nødrett og Unntak-lovgivning.

«En lov, som selv baserer seg på nødrett kan ikke skape kompetanse utover hva nødrettssituasjonen til enhver tid krever av Domstolens prøvelsesrett».

«I mange land er det slik at domstolene er avskåret fra å prøve rettsgyldigheten av regjeringens beslutninger el-

hadde vil neppe ofret det en tanke.

Nå var det med en gang brakt dem nær inn på livet. Nå var det alvor. Det var Guds veg. Slik var hans veg med Sønnen. Og slik er hans veg med alt liv. Gjennom lidelse til død. Jeg skjønner det ikke, sier du. Nei, ingen skjønner det. Like fullt er det slik. Det er Guds veg. Vi tutes nå om dagen ørene fulle av «Det som skjer, det skjer». — Ja, selvsagt. Noe så selvfølgelig. Man behøvde ikke bry sin hjerne med det. Men det er feil. Det heter ikke det. Det heter: Det som skal skje — må skje — det skjer. Der er en plan. Der er en fast, en like veg. Og den er lagt av Gud. Det er Gud som bestemmer: Det er Gud som rår.

Vi ser det best på langfredag. Hvis vi stirrer oss blinde på menneskenes ferd på denne dagen, da ser det håpløst ut. Da ser det ut som alle onde makter seirer. Og som et tilsynelatende synlig tegn på det, skjulte solen sitt åsyn da rettferdighetens sol sluknet på korset på Golgata. Det er da pessimismen og resignasjonen feirer sine triumfer.

Men det kom en påskedag.

Og på vår påskedag så vi opprunnet begge de soler som syntes forsvunnet.

Jesus vant. Gud vant. — «Mennesket spår, Gud rår». Han har spillet. Han bruker oss. Vi er hans redskaper, de utførende ledd i utviklingen. Men han trekker selv i trådene. Han har planen og vegen. Vi må tjene hans råd. På langfredag brukte han yppersteprestene, det høye råd, den romerske landshøvding. Og han brukte Claudia Procula (Pilatus' hustru) og en hus-hjelp (en slavinne) i Pilatus' palass. Noen mot, noen for. Alle brikker i spillet om Menneskesønnen. Alle rollehavende i verdens største drama. Alle tjente de Guds råd. Hans

nom døden, fram til oppstan-

Forts. side 4

JESU gravleggelse

Stille, stille! Jesus sover,
ned fra korset ble han tatt.
Lukket er de trette øyne,
brustent er det milde blikk.
Ikke mer i ild det luer
når det inn i ondskap ser.
Han er borte, han den gode,
han som bare gav og gav...
Skjult han er av dype vanne
— av det tause dødens hav.

Mørket ruger over jorden,
han er drept som var vårt håp,
han som bar oss i sitt hjerte,
far for alle, lærer, bror...
han som hadde omsorg for oss
i en ømhet like stor
som den bestes som vi kjenner,
hun som fødte oss, vår mor.

Han er borte, tornekronet...
døde han på korsets tre,
plaget pisket og forhånet,
døde i en navnløs vé...

Stille, stille! se, han sover,
ansiktet er fylt av fred...
Så forunderlig det lyser,
han var god, det kan man se.
Hvordan kunne de ham
drepe?
Hvordan kunne dette skje?

Se, han smiler jo! jeg fryser...
At han kunne elske sån...
tilgi bødlene, de onde,
som slo nagler i hans hånd,
i hans hender, som velsignet...
Han var jordens største ånd.
Han ble myrdet. Er han borte?
Nei, for oss som har ham sett
på hans kors, i ensomheten
med sin Gud og evigheten
— er med guddommen han ett!

KAI NORMANN.

Et kyss er en måte å få to mennesker til å komme hverandre så nær at de ikke kan se hverandres feil.

Franklin P. Jones.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

En riktig god påske alle sammen!

La ikke påskedagene gå fra deg. Nytt dem til stillhet, til hvile og fred. Nytt dem også, når anledning byr seg, til å tegne flere abonnenter på Folk og Land.

Har oppgjørs-juristene noe å lære?

Mange har med spenning fulgt rettsaken i London — mot dr. John Bodkin Adams. Vi skjønner det ikke anderledes enn at det var til ære for den engelske rettsstat at dr. Adams ble frifunnet for den gemene mordteori mot ham som var fabrikkert av sladrejerringene i Eastbourne. Vi nevner saken ganske enkelt fordi det var påfallende hvor samvittighetsfullt domstolen i London analyserte og vurderte politiets og riksadvokatens aksjon for å få den mann som var plasert i tiltaleboksen dømt fra livet. — Hadde vår egen rettsstat av 1945 handlet etter de samme rettsprinsipper som var avgjørende for dommeren og juryen i Old Bailey i dr. Adams-saken, ville vårt folk

ha vært spart for de mange og opprørende tragedier som knehønene og rettsbryterne hos oss avstedkom. — Ikke minst tjener det den engelske rettsstat til ære at anklagedes forsvarer fikk anledning til å utføre sitt oppdrag uten selvtukt og inngrep fra domstolens side! Slik var det ikke hos oss. Som regel var «forsvareren»s jobb i NS-saker spillfekteri og narrestreker.

Engelsk likevekt og rettsinn på hjemmebane hjelper ikke oss, men vi tror nok at mangelen på norsk etterkrigsjurist, gjennom Dagbladets og Aftenpostens glimrende reportasje fra dr. Adams-saken i London, har fått seg en omgang i rettslære som sent vil bli glemt.

FOLK OG LAND

Neste nummer kommer lørdag 27. april.

FORBUNDET

Nytt styremøte er innkalt til onsdag 24 ds.

Georg Lichtenberg,

kjent tysk fysiker, forfatter og filosof (1742—1799), har sagt: For å være sikker på å handle rett trengst det ytterst lite jus, men for å være sikker på hva som er urett må en inngående ha studert juslære.

Lorentz Vogt rammer atter midt i blinken

Ved Alexander Lange

Fortielse og forvrengning av historiske fakta under okkupasjonsoppgjøret, og de praktiske grunnlovstridige anordninger og improviserte rettspraksis m.v. fandt noen få tapre, uheldige og talentfulle forskere og angripere i Norge. Jeg vil idag nevne et meget objektivt og interessant arbeid av professor Hermann Tønnessen: «Holdninger til rettsoppgjøret (1945—1948) belyst ved intervjuer av 150 Oslo-jurister».

Fremst i brodden av angriperne mot den politiske og feilede hevnaksjon sto blandt andre: Marta Steinsvik, Jon Skeie, Johan Scharffenberg, H. Klær Mordt og Lorentz Vogt.

Ikke minst har den sistnevnte, en motstander av Nasjonal Samling — skutt atskillig blinker i «Rettsoppgjørets» sentrale deler i de ganske få norske aviser som står åpne for denne blendende journalistiske begavelse og juridisk skarpskodde lovleser og dokumentbehandler. Hans artikler om emnet er ofte romanaktig spennende, samtidig med at de er gjennomdokumenterte.

Det har også vist seg at de ikke er til å rokke ved.

Lorentz Vogts innsats for sannhet og rett er så meget mer verdifull som han ikke driver noen svart-hvit-maling. Hvis jeg ikke husker feil startet han sin kampanje med det grunnsyn — som velvar lovens — at virkelige militære forredere i regulær krig som Norge aktivt deltar i — de skyter man straks. Men dermed måtte det også være.

Hans allerede klassiske artikler bør snarest samles og utgis i bokform.

Direktør Lorentz Vogt har i Adresseavisen for 20/2 1957 en oppsiktsvekkende anmeldelse av president C. J. Hambro's historiske dokumentasjoner: «7. juni — 9. april — 7. juni». Boken er som bekjent kommet istand på anmodning av Borregårds generaldirektør Arne Meidell. —

Herr Vogt's anmeldelse klargjør:

1) Dokumentasjonen lider av tre alvorlige mangler: a) Det norske fredsforslag like før rømningen, «Luleåfor-slaget» mangler. b) Videre

fra de mange debatter som hadde funnet sted under krigens helt fra september 1939. Nå måtte begrensning til skulle ikke boken svulme over alle grenser. Dessuten lar det seg ikke nekte, at ved å ta utgangspunkt i møtet den 6. april har Hambro straks fått frem den dramatiske spenning: Kohts, og som det synes, hele Stortingets reaksjon mot Englands ulovlige utlegging av minen inntil man noen få dager etter våknet ved den tyske, helt uventede okkupasjon. Dette referat er komplett. Det samme gjelder

Churchills temperament var umulig, sier medarbeider

En av Sir Winston Churchills eldste og nærmeste venner har avlivet legenden om Churchill som den uforstyrrelige og kjølige leder under den annen verdenskrig.

Lord Brabazon av Tara hevder at Churchill hadde «et umulig temperament» og oppførte seg «som en tyrannisk skolemester» når han overøste sine medarbeidere med fornærmelser og skjellsord. Han forteller om dette i sin selvbiografi, «The Brabazon Story».

Den 72-årige Brabazon, en av luftfartens pionérer og en kjent idrettsmann, var minister for flyproduksjonen en tid i en av Churchills krigsregjeringer. De to menn er fremdeles meget gode venner.

I sin omtale av møtene i den komité som ledet slaget om Atlanteren, skriver Brabazon at «de var de ubehageligste møter jeg noen sinne har vært med på. Saken var alvorlig, men den måten Churchill behandlet alle på, var nesten utalleg».

og han følte personlig ingen tillit til at de eventuelle arrangementer man måtte komme til med de tyske befalshavere i Oslo eller gjennom den tyske legasjon, ville bli lenge opprettholdt etter sin formelle valør. Men han føyde til, at det skulle være ganske klart at det er en selvfølge at når Stortinget helt fritt har truffet sin avgjørelse i denne sak, har jeg intet annet personlig standpunkt enn den fulle lojalitet mot det som måtte bli vedtatt under disse vanskelige vilkår».

Den samme betenkelighet nærer Hambro og en del andre. Men konklusjonen var at man enstemmig gikk med på henvendelse til tyskerne om en ordning. Var dette resultatet i en avtale var Kongen. Regjeringen og Stortinget vendt tilbake til Oslo, og man hadde fått den danske ordning. Var denne avtale ikke

Fra Danmark:

Ned med Rostockforbryterne!

Det danske blad «Fædrelandet», organ for DNSAP, skriver:

Systemet forsøger med alle Midler at forhandle Injurie-sagen mod Lektor Galster i den Hensigt at sløve Interes-sen for Sagen hos den danske Offentlighed, men selvfølgelig med stik modsat Resultat, idet Forventningen og Spændingen, der knytter sig til Sagen forøges desto mere, jo mere Tiden gaar, saa Systemet maa endelig ikke gøre Regning paa at have Tiden og Glemselen paa sin Side.

Ganske uanset, hvilket Udfald Galster-Sagen faar, vil Aprilforbryderne af 1940 være dømt.

Med Udtrykket «Aprilforbryderne» sigter vi ikke til

enkelte endnu levende Men-nesker, og heller ikke til Re-geringsmedlemmerne i April 1940 hver for sig, men derimod til hele den socialdemo-kratisk-venstreradikale Ned-rustningspolitikk, der gik for-ud for 1940, der gjorde be-tingelsesløs Kapitulation til det eneste mulige, og som Ti-den mellem 1940 og 1957 har fordømt paa det eftertrygge-ligste.

Vi nærmer os Valgdagen d. 14. Maj. DNSAP opstiller ingen Kandidater, dels fordi den nuværende Valglov umuliggjør en tilstrekkelig Repre-sentation med reel politisk Indflydelse, dels fordi en Kandidatstilling vilde være en blank Accept af den demo-

Fort. side 3

for de bedre tider som måtte komme.

Regjeringen har, heter det i protokollen, sammen med stortingspresidenten overvei-et dette spørsmål, men finner på det bestemteste å måtte fraråde at Hans Kongelige Høyhet blir tilbake i Norge og derved faller i tyskerens hender. Når Regjeringen har funnet å måtte gi dette råd, så er det både av hensyn til kongehuset og av konstitusjonelle grunner. Vi frykter for at Hans Kongelige Høyhet ikke vil få anledning til å kunne yte folk og land de tjenester som vi vet det er hans høyeste ønske å yte, men at hans navn tvert imot kunne bli misbrukt. Dessuten vil Regjeringen nevne at i følge konstitusjonen er Hans Kongelige Høyhet den nærmeste arvtaker til tronen, og vi er ikke i tvil om at tyskerne vil benytte seg av dette til fordel for sine interesser.

Regjeringen som både forstå og i aller høyeste grad påskjønner den usannsynlige

til å gi inntrykk av en større motstandsvilje enn riktig er.

Videre mangler dokumentene vedrørende administrasjonsrådets opprettelse og derigjennom Paal Bergs taketale til Quisling. Den tør dog være almen bekjent.

På slutten av artikkelen skriver herr Vogt bl. a.:

Jeg har ikke kunnet unnlate å ta mine reservasjoner overfor enkelte avsnitt i den Hambroske fremstilling. Det forhindrer ikke at jeg i høy grad er enig i fremstillingens betydning. Hambro skriver i sin innledning: «Det er utrolig hvor fort et slektsledd glemmer som ikke har lært å huske historisk og bevisst, og denne nasjonale glemsomhet rummer en fare for folkets evne og trang til beredskap, en fare for onde gjentagelser». Det er utvilsomt at dette er riktig.

Og «glemsomheten» etter 1940—45 er understøttet av en bevisst vilje til å «glemme» fordi bevisenhetene ikke har

FORBUNDET

Nytt styremøte er innkalt til Stortinget på onsdag 24 ds.

Georg Lichtenberg,

kjent tysk fysiker, forfatter og filosof (1742—1799), har sagt: For å være sikker på å handle rett trenger det ytterst lite jus, men for å være sikker på hva som er urett må en inngående ha studert juristeriet.

Ifølge opplysninger fra Bonn befinner det seg 420 000 sovjetrussiske soldater i Øst-Tyskland, utstyrt med de mest moderne våpen. Denne styrke fordeler seg på 22 kampklare divisjoner og 650 fly med en mannskapsstyrke på 65 000 mann. I tillegg til dette kommer syv øst-tyske folkearmé-divisjoner, 65 000 øst-tyske reservister, 45 000 militære folkepolit, 30 000 grensepolit og et halvmilitært bedriftsvern.

Verdifull byste av BB til Molde

Det er kommet brev til Molde folkeboksamling fra fr Dagny Bjørnson Sautrea Paris, om at hun har besluttet å gi den danske billedhogger Bissens store byste av Bjørnstjerne Bjørnson i marmor med marmorsokkel til Molde folkeboksamling. Det er den originale bysten, og dermed en gave av stor verdi. Videre gir hun beskjed om at et avtrykk av Bjørnsons dødsmaske og hånd vil bli gitt folkeboksamlingen. De to siste gjenstandene er allerede sendt fra Paris, men bysten er stor og tung, og hun ser seg ikke i stand til å ordne med forsendelsen. Molde folkeboksamling har derfor satt seg i forbindelse med Kontoret for kulturelt samkvem med utlan om å være behjelpelig med forsendelsen til Molde.

foreta noen demonstrative skritt mot Kadar-regjeringen i Ungarn, med andre ord fortsette den diplomatiske forbindelse. Altså med den såkalte ungarske quisling!

— Suppleringsvalget i Texas ender ikke stillingen i det amerikanske senat, 49 til 47 i demokraternes favør. En republikansk seier i Texas ville ha gitt de to store partier like mange plasser i Senatet, og visepresident Richard Nixon, som er forsamlingens president, den utslagsgivende stemme.
— En ny lov om veivesenet kan ventes i 1959, tidligst.
— Einar Rosvoll ble fylkesskogmester i Hordaland.

Diplomatisk offensiv mot Norden

Av KAI NORMANN

De sovjetrussiske noter, som nylig — med diplomatisk kunstpauser mellom hver — ble overrakt de svenske, norske og danske regjeringer som perler på en snor i rekkefølgen Sverige, Norge, Danmark — synes å innlede eller fornye en diplomatisk offensiv mot Norden.

Det er bemerkelsesverdig at Bulganins note til Sverige fremsetter og fastholder spionasjebeskyldninger som alt tidligere er blitt kategorisk tilbakevist av den svenske regjering.

Hva kan være sovjetregjeringens hensikt med — eventuelt mot bedre vitende — å beskyldte Sverige for å drive organisert spionasjevirksomhet i Sovjet Samveldet? Skjer det bare for å si takk for sist med hensyn til avslørt russisk spionasje i Sverige? Eller ligger det noe annet bak som sovjetregjeringen ikke ønsker å uttale i klare ord, men som den går ut fra at svenskene meget vel oppfatter?

Dette siste bekreftes av Bulganins neste og hans påfølgende utspill: notene til Norge og Danmark. Det dreier

Boken er som bekjent kommet istand på anmodning av Borregårds generaldirektør Arne Meidell. —

Herr Vogt's anmeldelse klargjør:

1) **Dokumentsamlingen lider av tre alvorlige mangler:** a) **Det norske fredsforslag like før rømningen, «Luleåforslaget» mangler.** b) **Videre savner man referat fra det siste statsråd i Tromsø, hvor under Kronprinsen erklærte seg villig til å bli i Norge.** c) **Desuten mangler kapitulasjonsavtalen i Trondheim.**

2) **Desuten dokumenterer herr Vogt at herr Hambros tale i Kringkastingen 22. juni og Kongens brev til Stortingets presidentskap av 3. juli 1940 begge inneholder alvorlige uriktigheter på et viktig punkt, egnet til å villedde både den norske almenhet og presidentskapet. Hambro uttalte — «at på det overordentlige Storting høsten 1814 ble fullmaktene fra de representanter som kom fra områder under svensk okkupasjon, ikke godkjent». Like uriktig er følgende opplysning i Kongens brev: — «Stortinget i 1814 hevdet (de motsatte) prinsipp, idet det nektet å godkjenne mandatet fra de stortingsmenn som møtte fra distrikter besatt av fremmed krigsmakt. Det bygget på den logiske betraktningens måte at en slik okkupasjon måtte binde stortingsmannens vedtaksfrihet».**

Herr Vogt skriver: «Det fremgår imidlertid av Stortingstidende for høsten 1814 at disse uttalelser er uriktige. Hvilket han derpå beviser ved utførlige dokumentasjoner, hvilke av plasshensyn ikke inntas her.

Lorentz Vogt skriver blant annet:

Dokumentene fra 1940 begynner med møtet i Stortinget 6. april 1940 og med utenriksminister Kohts redegjørelse for Englands utleggelse av miner i norske farvann. Den inneholder intet referat

seg ikke nekte, at ved å ta utgangspunkt i møtet den 6. april har Hambro straks fått frem den dramatiske spenning: Kohts, og som det synes, hele Stortingets reaksjon mot Englands ulovlige utleggelse av miner inntil man noen få dager etter våknet ved den tyske, helt uventede okkupasjon. Dette referat er komplett. Det samme gjelder dessverre ikke referatene fra 8. april. Det er beklagelig. Men disse eksisterer kun delvis som offisielle dokumenter.

Derimot befinner man seg, med hensyn til referatene fra møtet på Hamar og Elverum på sikker grunn. Det er også disse referater som det var generaldirektør Meidells hovedhensikt å få frem. Det fremgår av disse stenografiske referater følgende: Ministeriet Nygaardsvold blir enstemmig anmodet om å bli sittende, eventuelt supplert med enkelte representanter fra de øvrige partier, idet det blir understreket at den har åpen adgang til «å bevare regjeringen og derigjennom det internasjonale symbol på Norges uavhengighet og selvstendighet, den eneste regjering som har en internasjonal bemyndigelse og fullmakt til å opptre, selv om den sitter i fremmed land».

Videre fremgår det at anmodningen til tyskerne om forhandlingene ble enstemmig selv om det her var nok så delte meninger. Kongens innstilling har her særlig interesse. Om denne opplyste Hambro: «Jeg skylder å føye til at under de drøftelser man har hatt, og de forskjellige modaliteter, har Kongen vært av den oppfatning at en underkastelse under de tyske krav i øyeblikket ikke ville bety noen sikkerhet for landet, da den ikke vil bringe oss utenfor kampen. Norge vil bli krigsskueplass i et hvert fall,

De manglende dokumenter.

Men ellers er de siterte dokumenter mangelfulle. Man savner det norske fredsforslag like før evakueringen — det såkalte «Luleåforslag». Videre savner man referatet fra det siste statsråd i Tromsø, hvor under Kronprinsen erklærte seg villig til å bli i landet «idet han mente at han ved samarbeide f. eks. med administrasjonsrådet kunne, så langt hans evner strakk til, gjøre folk og land nytte — og kanskje forberede stemningen

Betenk deg godt når du blir foreslått en god forretning.

Engelsk ordspråk.

der disse vanskelige vilkår».

Den samme betenkelighet næret Hambro og en del andre. Men konklusjonen var at man enstemmig gikk med på henvendelse til tyskerne om en ordning. Var dette resultatet i en avtale var Kongen, Regjeringen og Stortinget vendt tilbake til Oslo, og man hadde fått den danske ordning. Var denne avtale ikke gått i orden, var det meningen at Kongen og Regjeringen skulle gått over til Sverige. Men man regnet med en avtale med tyskerne, og presidenten hevet møtet med å uttale at: «Stortingets forhandlinger er utsatt inntil nærmere kunngjørelse og innkallelse som forhåpentlig vil kunne skje i løpet av de aller første dager». Hermed avsluttet det siste Storting sine forhandlinger før den lange okkupasjonstiden. — Tyskernes krav om å få Quisling som regjeringssjef tenkte på det tidspunkt ingen på. Men det var på det krav forhandlingene brast, på det og intet annet. Men hvordan dette krav ledet til brudd gir en norsk hvitbok, utgitt av utenriksdepartementets pressekontor i London juli 1940, nærmere beskjed om. Denne hvitbok er ytterst interessant og er også trykt opp igjen — så vidt jeg vet — første gang i Hambros bok. Det er nødvendig å ha disse opplysninger for å forstå utviklingen i de nærmeste dager etter 9. april.

Den samme betenkelighet næret Hambro og en del andre. Men konklusjonen var at man enstemmig gikk med på henvendelse til tyskerne om en ordning. Var dette resultatet i en avtale var Kongen, Regjeringen og Stortinget vendt tilbake til Oslo, og man hadde fått den danske ordning. Var denne avtale ikke gått i orden, var det meningen at Kongen og Regjeringen skulle gått over til Sverige. Men man regnet med en avtale med tyskerne, og presidenten hevet møtet med å uttale at: «Stortingets forhandlinger er utsatt inntil nærmere kunngjørelse og innkallelse som forhåpentlig vil kunne skje i løpet av de aller første dager». Hermed avsluttet det siste Storting sine forhandlinger før den lange okkupasjonstiden. — Tyskernes krav om å få Quisling som regjeringssjef tenkte på det tidspunkt ingen på. Men det var på det krav forhandlingene brast, på det og intet annet. Men hvordan dette krav ledet til brudd gir en norsk hvitbok, utgitt av utenriksdepartementets pressekontor i London juli 1940, nærmere beskjed om. Denne hvitbok er ytterst interessant og er også trykt opp igjen — så vidt jeg vet — første gang i Hambros bok. Det er nødvendig å ha disse opplysninger for å forstå utviklingen i de nærmeste dager etter 9. april.

De manglende dokumenter.

Men ellers er de siterte dokumenter mangelfulle. Man savner det norske fredsforslag like før evakueringen — det såkalte «Luleåforslag». Videre savner man referatet fra det siste statsråd i Tromsø, hvor under Kronprinsen erklærte seg villig til å bli i landet «idet han mente at han ved samarbeide f. eks. med administrasjonsrådet kunne, så langt hans evner strakk til, gjøre folk og land nytte — og kanskje forberede stemningen

at hans navn tvert imot kunne bli misbrukt. Dessuten vil Regjeringen nevne at i følge konstitusjonen er Hans Kongelige Høyhet den nærmeste arvtaker til tronen, og vi er ikke i tvil om at tyskerne vil benytte seg av dette til fordel for sine interesser.

Regjeringen som både forstår og i aller høyeste grad påskjønner den uegennyttede som ligger i Hans Kongelige Høyhets tilbud, må derfor på det innstendigste fraråde at Hans Kongelige Høyhet blir igjen i Norge». Kongen erklærte seg enig heri.

Videre mangler i dokumentsamlingen kapitulasjonsavtalen i Trondheim.

Disse tre mangler er egnet

glemmer som ikke har lært å huske historisk og bevisst, og denne nasjonale glemsomhet rummer en fare for folkets evne og trang til beredskap, en fare for onde gjentagelser». Det er utvilsomt at dette er riktig.

Og «glemsomheten» etter 1940—45 er understøttet av en bevisst vilje til å «glemme» fordi begivenhetene ikke har funnet sted slik som mange gjerne vil huske dem. Hambros bok er egnet til å friske opp hukommelsen hos mange. Det er særlig en fordel at vi har fått for første gang i bokform det stenografiske referat fra møtet på Elverum og Hamar. Men der er utelukket for mange andre ting.

Er Osebergdronninga

Liv Dagsdotter

av Vestmar?

Av Jon Hvitsand

(II)

Som ein kunne venta, har professor Brøgger i sin elegante stil ytt det allerbeste. — Men han vinglar mellom Guldbergs og Schreiners teoriar. I si fyrste avhandling — av 1916 — synest han godkjenne Guldbergs teori, medan han selnare held seg til Schreiners. — Og dette er sjølv sagt ikkje noko å seia på. Den beste «kan senere komme til andre resultater». — Det er ærleg gransking, — frå ljøs til ljøs, frå erkjening til ny erkjening.

Både Schetelig og Brøgger har ved grundig gransking av ornamentikken i funnet kome fram til 2 ulike stilarter, ein eldre og ein yngre, og hevdar at «Osebergdronninga» er hauglagd ein gong mellom åra 830—850.

Brøgger seier m. a.:

«Det blir med andre ord en forskjell mellom de ældste

og de yngste saker i fundet på minst 30, snarere 40 år. — Da nu de ældste saker, skibstavnene etc., må stamme fra tiden omkring eller nærmest etter 800, vil vi som resultat av dette kunne bestemme begravelsens tidspunkt så nogenlunde til tiden omkring 850.

Og vidare:

«At gjøre noget forsøg på at komme denne tidsbestemmelse nærmere ind på livet, er ikke arbeidet værd. Så fine er foreløbig ikke vore tidsmaalere. Hvad vi kan si i indskrænkende retning av dette er at begravelsen ialfald har funnet sted før 850, ikke efter. — «Tiden omkring 850» betegner altså årene fra 835—850 men atter igjen indenfor disse at nærme sig en sikker bestemmelse er ikke gjørlig. — Stort før 835 kan det ikke bli tale om, og da er

ARMBÅNDSUR

VANNTETTE, STØTSIKRE I STÅLKASSE

Omega

Herre fra kr. 278,- til kr. 330,- Dame fra kr. 290,- til kr. 355,-

Longines

Herre fra kr. 283,- til kr. 350,- Dame fra kr. 300,- til kr. 360,-

Allsport

Herre kr. 172,- Dame kr. 175,-

Revue

Herre fra kr. 195,- til kr. 210,- Dame fra kr. 198,- til kr. 215,-

Certina

Herre fra kr. 152,- til kr. 230,- Dame fra kr. 170,- til kr. 230,-

Antima

Herre kr. 145,- og 152,- Dame kr. 150,-

Altus

Herre kr. 136,- og kr. 143,- Dame kr. 141,-

Samme merker føres også i 14 kt. gull og i double kasser.
Tillegg for stål-lenker kr. 8,-

Lommeur:

Omega kr. 183,-
Longines kr. 187,-
Zeicith kr. 170,-

Utvalg sendes portofritt.

1 års garanti.

DRAMMEN

Rostockforbryterne

Forts. fra side 2

kratiske Narresut, som et parlamentarisk Valg nu engang er. Boycott af Valgene ved at afholde sig fra at stemme kan vi fuldt og helt forstaa, men vilde være skæbnesvangert for vort Lands Fremtid, da et par enkelte Stemmer i de rødes Favør kan redde Ministeriet H. C. Hansen og betyde Fortsættelse af det nuværende Misstyre og Sejr for Sammenbrudsmændene fra 1940. En Stemme til et decideret antimarxistisk Parti er trods alt et Mistillidsvotum til Aprilforbryder-

Magt, grundet paa militær Spionage udvist af Landet, uden at der er foretaget yderligere Forsigtighedsforholdsregler for at undgaa dette i Fremtiden, f. Eks. ved at afbryde hele den diplomatiske Forbindelse med samme Magt, heller ikke har man hørt om, hvem inden for det danske Militær de to Spioner har haft Forbindelse med, og paa hvilken Maade Spionagen er udført. Man maa jo gaa ud fra, at Spionagetraadene gaar højere op end til Korporaler og Ministerialbude, og vi maa have Sikkerhed for, at der ikke blandt vore Politik-

Bulganins brev

Som vanlig tar det lenger tid for yrkesdiplomater, utenrikskomite og almindelige politiske forståelsegpaere å lese noter og brever, enn for ganske enkle og normale folk.

Alt må studeres nøye. Det vil si at de enkleste ting må gjøres vanskeligst mulig. Intet må i og for seg bety det som står, for da kunne landsmenn som både kan lese og skrive faktisk gjøre seg opp en personlig mening om de ting som betyr liv eller død for ham.

Inntil der foreligger et offisielt svar fra Statsministeren til Bulganin benytter utenriksredaktørene tiden til å skaffe folket den rette mening og forståelse. Når så svaret kommer representerer dette hva det norske folk mener. Vi vet allerede hva London, Paris og Washington mener om saken. De er av den oppfatning at Bulganin er en skurk som skremmer små og uskyldige mennesker, som intet galt har tenkt eller gjort. Her hjemme maler hele pressen på de gamle sakene, som fremdeles er nødvendige for å bevare myten om 9. april 1940 og dens menn.

Man sier som så, det nytter ikke å stå alene når man er liten. Da kommer de store å tyner en. Det å være nøytral i et stormaktsoppgjør hjelper ikke — man blir drevet inn i krigen om man vil eller ei. Man må ikke glemme 9. april. Ja slik kan ting settes på hode, ja faktisk i den grad at man skulle tro, at siden den gang så tenker en med bena. Forholdet var jo den gang, at etter 20 års avrustning, så var vi uten noe som helst forsvar. Ja i den grad at vi også var uten noen nøytralitet, som alltid vil måtte baseres på alle former av beredskap. Den lærdom vi

synsmåter, vel og merke når det gjelder dem selv. Man behøver ikke å være større klok for å forstå den enkle ting, at hvis noen nabostat til Sovjet lar seg benytte som basis for fly eller rakettvåpen vil disse baser øyeblikkelig bli tatt under ild. Hva gjorde England og USA med de tyske V-våpen baser i Frankrike, Belgia og Holland under siste krig. Jo, la dem under uoppørlig bombardement. Det er nettopp dette Bulganin lover oss, men denne gang vil man bruke H & A-bomber. Er dette så vanskelig å forstå? Hva ville USA ha foretatt seg, hvis Danmark hadde forpaktet bort Grønland til Sovjet og latt det bygge rakettbaser der?

Det er soleklart at vi får alt det i hodet som Sovjet lover oss skriftlig. Vi hadde også fått det uten Bulganins brev. Der er følgelig ingen spesiell grunn til noen opphisselse. Vi som var utsatt for «rettsoppgjøret» husker jo ordklisjeen om at «man måtte ha forstått» etc.

Den lille krets som nu steller med Norges utenrikspolitikk mente tidligere at man skulle bygge på tillit til Sovjet, som representerte den marxistiske verdensanskuelse. Vår nuværende Gerhardsen advarer jo så sent som i 1936, i sin lærebok for partifeller, mot faren for at norske arbeidere skal bli brukt i krig for kapitalistiske interesser. Det er jo ikke da noe rart at Bulganin, på en vennlig måte, nu gjør ham oppmerksom på denne fare. Ja understreker, at ulykken kan ramme hele det norske folk inklusiv dem som sogner til Arbeiderpartiet.

Den fatale dumhet som er seget inn over vårt folk etter 9. april og derefter later til å

er seg her om Apakten og de forpliktelser som disse to land har pådratt seg som Natoland. Sovjet Samveldet vil betrakte sin sikkerhet som alvorlig truet i samme øyeblikk som det opprettes baser for atomvåpen i Norge og Danmark. Nu er naturligvis til dette å bemerke at Norge og Danmark har like stor grunn til å se sin sikkerhet truet ved det nære naboskap til russiske baser. Det er bare rimelig at opprettelsen av baser fra den ene parts side fører til motforholdsregler. Det hele blir da en rent militær vurderingssak. Lønner det seg for Norge—Danmark med atombaser?

Russerne har nu spilt ut hva de betrakter som diplomatiske trumfkort, idet de gjør den norske og den danske regjering og det norske og det danske folk oppmerksom på (har noen vært i tvil?) at russerne i gitt tilfelle vil sette hele sin krigspotensial inn på å tilintetgjøre våre baser. Her vil de ikke vike tilbake for angrep som totalt ville pannekakekjevle vesle Danmark, sier de.

Diplomatisk offensiv

Forts. fra side 2

Dette er klar tale og en klar advarsel. Hvilken rolle spiller den rent praktisk sett? Er russerne så slett underrettet at de tror at Norge og Danmark vil bli skremt ut av Apakten? Og at Sverige vil bli skremt bort fra sin vestorientering?

Er ikke russerne oppmerksom på at frykten for Sovjet Samveldet her i Norden er minst like stor som frykten for vannstoffbomben og de andre tilintetgjørelsesvåpen? Russerne har selv ved sin eksjansjons og voldspolitikk etter seiren over tyskerne i 1945 skremt verden så ettertrykkelig at fredskens-

Har Folk og Land lovet å utbetale til den som innen 1. juni best kan redegjøre for hvor meget han loppes for av skatter og avgifter til det offentlige. — Hvem vil forsøke seg?

Prost A. E. Hedem STATSMAKTENES REVOLUSJONÆRE FORHOLD TIL GRUNNLOVEN

1ste opplag er revet vekk. 2net opplag langt på vei til å bli utsolgt. Send oss navnelister. Pris kr. 2, —pr. ekspl. + kr. 0,25. Benytt postgiro 150 28.

FORBUNDET

Postboks 3214, Oslo

Spis i OBL spisesalong

Hjemmelaget god mat

Niels Juels gt. 31, - Oslo - Telefon 441498

FOR GRUSTAK OG LIGN.

Transportører fra 7—15 mtr. med elektr. eller bensinmotor Siloer med patenterte tappeløker fra 4—16 mtr.3.

SLEPEKRAPERSPILL

to-tromlet med 2 størrelser av skuffer.

KNUSEANLEGG komplette med Dravn 400 R. — Steinknuser-silo med gitter og mateapparat, sikter og 8 mtr. skåltransportør.

Vi leverer hurtig og med behagelige betalingsbetingelser.

H. Snaprud & Co.

Kongsberg
Maskiner—Redskaper
Tlf. 885—248

Hushjelp

til enslig ektepar søkes. En noe eldre ønskes.

Telefon: T a u 75 a.

Daglig
friske blomster

100 kr.

har Folk og Land lovet å utbetale til den som innen 1. juni best kan redegjøre for hvor meget han loppes for av skatter og avgifter til det offentlige. — Hvem vil forsøke seg?

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 556129

Oslo

God lønn og alt fritt

Plass ledig for flink innjente. Trivelig sted i Lier. Skriv til red. Kringlebotn.

Kontor med telefon

søkes i Oslo.

Henv. Folk og Land.

forstaa, men vilde være skæbnesvangert for vort Lands Fremtid, Stille og rolig. Om det Stemmer i de rødes Favør kan redde Ministeriet H. C. Hansen og betyde Fortsættelse af det nuværende Misstyre og Sejr for Sammenbrudsmændene fra 1940. En Stemme til et decideret antimarxistisk Parti er trods alt et Mistillidsvotum til Aprilforbryderkliquen, der tydelig nok intet vil og intet kan gøre for at forsvare vort Fædreland.

Med faa Maaneders Mellemrum er to Militærattachéer for samme udenlandske

Forbindelse med samme Magt, heller ikke har man hørt om hvem inden for det danske Militær de to Spioner har haft Forbindelse med, og paa hvilken Maade Spionagen er udført. Man maa jo gaa ud fra, at Spionagetraadene gaar højere op end til Korporaler og Ministerialbude, og vi maa have Sikkerhed for, at der ikke blandt vore Politikere og i vore Ministerialkredse findes et nyt Sæt Rostockforbrydere, der nu skal dækkes over.

Dette kræver ganske simpelt vor nationale Værdighed.

9. april. Ja slik kan ting setes på hode, ja faktisk i den grad at man skulle tro, at siden den gang så tenker en med bena. Forholdet var jo den gang, at etter 20 års avrustning, så var vi uten noe som helst forsvar. Ja i den grad at vi også var uten noen nøytralitet, som alltid vil måtte baseres på alle former av beredskap. Den lærdom vi nødvendigvis måtte trekke av 9. april er altså den omvendte av den man nu anvender i tide og utide. Bulganins brev er i full overensstemmelse med Vestens tradisjoner og

vi trods alt kommet til et nokså avgrændset resultat.

— — —
Dette er sikkert også på det næraste rett. Men Brøgger kunne altså tenkja seg at hauglegginga har kunna gjenge fyre seg endå nokre år før 835, t. d. kring 830. — Dette kan i siste instans ha sitt å sela, om ein i grunnen ikkje skulle tru at fem eller ti år når det gjeld stilartar kan spela ei slik avgjerande rolle.

Så langt synes alt vera i orden, med omsyn til tidfestinga av gravlegginga.

Men så kjem det andre hovudproblemet:

Hott kan det ha vore for ei høgætta kvinna — «ei dronning» — som haugen hyste?

Her er det Brøgger ut ifrå si innstilling til kronologien i 800-talet, har kome til det svært nærliggjande resultat at «Osebergdronninga» inga onnor kunne vera enn dronning Aasa Haraldsdotter frå Agder som i si tid blei røva og teki med vald av den vidgjetne Gudrød Veidekonge. Etter sagaen var ho dotter til egdekongen Harald granraude (d. e. raudskjegga) som andre kjeldur kallar Harald grenske.

Eg skal ikkje her herma det vesle som saga nemner om honom. Det torer vera kjend nok. Då Gudrød fekk

nei på frieriet sitt til dotter Aasa, overfall han nottes tider Harald på garden hans. Harald og sonen Gyrd blei drepne og Aasa med vald og makt ført til Vestfold, der ho året etter fødte honom sonen Halvdan med tilnamnet Svarte. Etter dette hende hyste ho berre ein tanke: Å få hemn over ransmannen og mordbrennaren. Dette lukkast også. — Ein mørk kveld blei kong Gudrød drepen av skosveinen hennar på ein stad heitte Stivlesund.

Aasa nekta slett ikkje for at dette var hennar vilje og verk. Ho tog straks den eit års gamle son sin og rømde heimatt til odelsgardane sine på Agder. Der styrde ho arven hans til han var 18—19 vintrar. Då var han gamal nok til å krevja farsarven sin på Vestfold og drog dit.

Brøgger tenkjer seg då at ho har flytt med sonen sin attende til Vestfold og budd der ei tid på garden Berg i Slagen ca. 8 a 9 km frå kongsgarden til sonen på Borro, — og at ho har budd og andast og blitt hauglagd der ein gong millom år 835—850. — Etter henne skulle så garden blitt heltande Aasaberg (Oseberg).

Ergo måtte det vore dronning Aasa som låg i Oseberghaugen.

Dette synest vera ein svært

grei og logisk konklusjon, «så besnærende» einfelt og endefram. Alt klaffa.

— — —
Men så merkeleg lett og greitt er nok spørsmålet ikkje, «når man ikke skal gi seg ut på dillettantens sedvanlige gjetninger», for å bruka Brøggers eigne, litt arrogante ord i si avhandling frå 1916.

— For det fyrste veit ein ikkje det minste om at dronning Aasa fylgde med sonen til Vestfold att. Det er tvertom ein reint urimeleg og psykologisk tanke at Aasa av fri vilje vende attende til ein stad med så mange for henne såre og opprivande minne. Eller som hr. Tank så råkande seier: «Var der, rent menneskelig set, egentlig noget som skulde drage Aasa tilbake til Vestfold? Agder var stort nok og innviklet nok for henne».

Ein må vidare vera heilt einig med hr. Tank også når han seier: — «Jeg mener at Aasa har eksistert. Men jeg våger ikke å følge den opfatning at hun skal være fulgt med sin voksne sønn tilbake til Vestfold. — Han var i nittenårsalderen, efter datidens opfatning en fullvoksen mann, som såvisst ikke har behøvet en mors beskyttelse selv om hun har vært både en hevngjerrig, storråden og

sterk natur!» (Framhald)

king for kapitalistiske interesser. Det er jo ikke da noe rart at Bulganin, på en vennlig måte, nu gjør ham oppmerksom på denne fare. Ja understreker, at ulykken kan ramme hele det norske folk inklusiv dem som sogner til Arbeiderpartiet.

Den fatale dumhet som er seget inn over vårt folk etter 9. april og derefter later til å ligge som en tykk tåke over alle sinn, kan denne gang få katastrofale følger.

Man vil ikke lenger tenke selv. Det overlater man til Lange og Gerhardsen og deres partiredaktører og etterplaprerer i den borgerlige presse.

England og Frankrike har jo lagt på bordet sine planer om i 1940 å føre krigen over på Skandinavisk jord, for å spare sine egne landområder for ødeleggelse. Det er selvsagt en fornuftig måte å føre krig på, hvis de små land er villige til dette offer. Sist lånte Norge seg ut til kampen mot «Nazismen», nu står en annen «isme» for tur. Det er selvsagt en storartet ting å ofre seg for ymse «ismer», men i H-bombens tegn kan ofret lett bli så stort, at der ikke blir nokk folk igjen til å danne en ny demokratisk regjering. Det kan jo tenkes at den nuværende under slike ulykkelige forhold vil holde seg trykt beskyttet langt borte (slik som sist) så at Norge ikke blir helt avfolket efter en atomkrig.

Den lettsindighet som p. t. utfoldes ved de mangeartede redaksjonelle skriverier (andre folk kommer ikke til orde) om Bulganins brev, må under en hver omstendighet gi Sovjet det inntrykk at dets nabo ikke lenger er helt normal. Man kan jo i Sovjet også gjøre seg andre tanker om den norske reaksjon, som er av den natur, at det vil være straffbart (Beredskapsloven) å nevne tingen ved navn.

Oslo, 10. april 1957.

Telemarking.

Er ikke russerne oppmerksom på at frykten for Sovjet Samveldet her i Norden er minst like stor som frykten for vannstoffbomben og de andre tiltetgjørelsesvåpen?

Russerne har selv ved sin eksjansjons og voldspolitikk efter seiren over tyskerne i 1945 skremt verden så ettertrykkelig at fredselkende og tradisjonsmessig nøytrale folk som det norske og det danske har latt seg skremme bort fra nøytralitetslinjen. Likeledes har russerne motsatt seg tilnærmelser mellom Sverige og Norge, eventuelt også Danmark, som i sin tid kunne ha styrket disse stater, slik at det kunne ha vært opprettet en nøytral skandinavisk blokk med en militærpotensial sterk nok til at en stormakt ville betenke seg på å angripe oss — iallfall hvis vårt territorium ikke var av helt vesentlig betydning for denne stormakt.

Forutsetningen for å få vår nøytralitet godkjent og respektert måtte imidlertid være at stormaktene følte seg overbevist om at vår nøytralitet ville bli effektivt forsvart til alle kanter. Her står i ganske særlig grad Norge svakt på grunn av vår manglende vilje til å forsvare oss mot de engelske planer og nøytralitetskrenkelser i 1940. Det faktum at vi av den ene part — England — Frankrike — lot oss tvinge bort fra vår nøytralitet — virker ikke internasjonalt tillitvekkende. Kohts bestrebelsler for — når endelig galt skulle være — å få oss med i krigen «på den rette side» betød et definitivt brudd med nøytralitetslinjen i norsk politikk. Vi lot oss tvinge inn i krigen av de makter «vi sympatiserte med», og derfor er nøytralitetslinjen for Norges vedkommende ikke lenger praktisk farbar — med mindre vi totalt skulle endre kurs på en måte som virket overbevisende også på Sovjet Samveldet.

Hushjelp
til enslig ektepar søkes. En noe eldre ønskes.
Telefon: T a u 75 a.

Daglig friske blomster

KRANSER til alle priser
S Y N N Ø V E L I E
Blomsterforretning
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

VED BESØK I EGRSUND
overnatt på

Victoria Gjesteheim
Strandgt. 41 — Telefon 497

Bruk FOLK OG LAND til dine annonser!

Her står det da til våre statsmakter å veie for og imot. Resultatet er vel rimeligvis gitt. Alt blir som før bestemt.

Visse refleksjoner bør imidlertid være tillatt:

Ligger det ikke noe uhyggelig, noe likefrem ekvivokt i dette at vår vestlige sivilisasjon og kristendommen, Kristi lære — skal forsvares ved hjelp av de mest djevelske våpen verden noen gang har kjent — eller vil komme til å kjenne? General Norstad har offentlig erklært med heiblikk på opprettelsen av atombaser i Norge (om enn i andre ord enn de jeg her bruker): «Her har dere deres forsvar!»

Glose: ekvivokk, tvetydig, halvslibrig.

Skriv til red. Kringlebotn.
Kontor med telefon

søkes i Oslo.
Henv. Folk og Land.

Gift ung mann
får plass fra 23/4 eller før. Leilighet 2 v. og kjøkken. Have. Like ved rutebil og bygrense. Traktordrevet. Anledning for hustru til timetarbeid. — Hovedproduksjon frukt.
HUGO MALMKVIST
Søndre Fjeld,
pr. Drammen, tlf. 26 28.

FIAT biler fra kr. 9 960.—
WARTBURG « (IFA) u. kjøpve
KW 125—350 cc. m/ sykler
IFA 125—250 cc. m/sykler
JAWA/CZ 125/350 m/sykler
TEMPO Sachs Swing 150-175 cc.
NSU QUICKLY mopeder
ELECTRLUX KJØLESKAP
KPS KOMFYRER

Delelager, gratiservice, garanti. -
Be om brosjyrer. Avbetaling.
Franko levering.

Torkjell Lagers
Skjak
tlf. 7516

FOLK OG LAND
Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN
Postboks 3237, Oslo
Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12.50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.
Løssalg 65 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo

til glede, mørke til lys, død til liv. For en dag! For en opplevelse. Men slik går det når en blir mint om Jesus ord. — Når det blir levende for en, da begynner Guds plan og veg å demre for en. Da skjønner man det er Gud som rår. Det er hans plan, hans vilje som fullbyrdes. For Jesus var dette en levende realitet. — Derfor ba han: «Skje din vilje!» Og vi forsøker å stamme det etter så godt vi kan.

Mange mennesker er skuffet i dag. Rådville og desillusjonerte. Alt er blitt så ganske annerledes enn de hadde ønsket og håpet og trodd. Det hele ser så håpløst og fortvilet ut. De gripes av en usigelig angst og frykt og spør: Hva skal det bli til? Så uendelig mange griper til resignasjonen: «Det som skjer, det skjer; jeg kan ikke si deg mer!»

Men én kan si det. Hør: «I verden skal I ha trengsel. Men vær frimodige! Jeg har overvunnet verden». Videre: «Eders hjerte forferdes ikke! Tro på Gud og tro på meg!» Videre: «Kom til meg, alle som arbeider og har tungt å bære, jeg vil gi eder hvile». — Han er pantet, seglet, beviset på Guds plan og veg. Han er selv vegen. Vegen til Gud. — Han som var død, og se, han er levende i evighet! Send bud på ham!

*Han står for døren og banker,
Å dyre sjel, gi akt derpå!
Førnekt ham ei i dine tanker,
og la ham dog ei ute stå!
Jeg sier i mitt stille sinn:
Du Guds velsignede, kom inn!*

— Som følge av at Skien menighetsråd ikke ville la skuespiller Claes Gill lese av Jobs bok i Skien kirke vil heller ikke Kirsten Flagstad opptre der. Fru Flagstad hadde svart ja på en forespørsel om å medvirke ved en veldedighetskonserter, men har trukket seg etter vedtaket i forbindelse med Claes Gills opptreden.

kar seg ikke nekte at var politiske historie fra og med 1940 har skapt en viss tendens til å bruke nødrett og til i den politiske debatt å påberope nødrett, undertiden på en etter min oppfatning temmelig lettsindig måte».

«Det må aldri glemmes at den konstitusjonelle nødrett skal være en virkelig nødutvei. Den skal ikke være en snarvei til å realisere formål, som i og for seg kan være ønskelige, men som ikke lar seg realisere i overensstemmelse med forfatningen».

En analyse av professor Castbergs utredning ville nødvendigjøre en repitisjon av hendelsesforløpet, oppsatt i kronologisk orden og med henvisning til en mengde dokumenter og litteratur.

Utredningen er et typisk eksempel på de mange forsøk som er gjort på å taeklegge det samlede rettsoppgjørs problem ved å utrede en enkelt tese, under utelatelset av den antitese som er nødvendig for å frembringe syntesen, det er den fulle og hele sannhet.

Elverumsfullmakten

Castberg godkjenner Elverumsfullmakten som en fullmakt for eksilregjeringen til, i Londontiden å utøve myndighet utover den i grunnlovens § 17 foreskrevne, til tross for at han innrømmer at ingen formell votering over Hambros forslag fant sted. Han utelater Hambros slutterklæring om at «Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet».

Han overser professor Skeies erklæring i «Landssvik» s. 27 om at «Selv om Stortinget ved en lovformelig votering klart hadde tilkjennegitt at Kongen skulle ha en ubegrenset

provisorisk anordningsmyndighet utover de grenser som er fastsatt ved grunnlovens § 17, var berettiget under krigen».

For de anordningers vedkommende som var grunnlaget for rettsoppgjøret sier han: «Der ble også utferdiget anordninger som gikk ut på endringer av den lovbestemte rett, f. eks. skjerpelse i straffelovgivningen. Også dette er i strid med den uttrykkelige bestemmelse i grunnlovens § 17». Han innskrenker seg til å referere Høyesteretts godkjenning av anordningene, han tar ikke avstand fra dem. Tvertom sier han: «I den situasjon som var skapt ved okkupasjonen i Norge under krigen, måtte, som før sagt, regjeringens ekstraordinære myndighet kunne utøves med en viss frihet».

Nødrett?

Men, sier han, visse absolutte grenser må gjelde for nødrett, f. eks. kan man ikke ta «uskyldige menneskers liv i strid med de fundamentale prinsipper for hederlig rettspleie som kommer til uttrykk i grunnlovens §§ 96 og 97». Man er uskyldig inntil man er dømt. Ved at han tar med § 97 kan man ev. anta at han innbefatter eksekvering av dødsdommer over medlemmer av NS, mens ordet «uskyldige» vel mer tyder på feilaktige likvidasjoner? Under avsnittet om Folkets rettsoppfatning finner han Stortingets beslutning i 1945 om dødsstraff å være viktig, selv om Stortinget ikke kunne gjøre en provisorisk anordning herom gyldig, dersom den ikke hadde vært gyldig allerede fra utferdigelsen.

At Castberg drar «Folkets rettsoppfatning» inn i utredningen, må være et svakhetstegn. Han vet at okkupanten var hatet av en stor del av folket og han må vite at presens og kringkastingens makt til ensretting, etter frigjøringen berøvet «folket» den sun-

Ingen «lovnød» hevdet Skeie.

Skeie sa at det ikke forelå noen «lovnød» i forbindelse med rettsoppgjøret, jfr. «Landssvik» side 27 og flg.

Castberg sier: «Kravet om at nødrettshandlingen må være nødvendig, innebærer at den irregulære fremgangsmåte må være nødvendig, måte må være nødvendig som et middel til å realisere et nødvendig formål».

Og da rettsforfølgelsene først kunne begynne og begynte etter frigjøringen, da ingen lovnød forelå, kan ikke den irregulære fremgangsmåte i dette tilfelle ha vært nødvendig som et helt tilsvarende middel til å realisere samme.

Såvel ved denne uttalelse som ved sin uttalelse om at «En lov, som selv baserer seg på nødrett, kan ikke skape kompetanse ut over hva nød-situasjonen til enhver tid krever», synes å tangere en innrømmelse av at han betviler de provisoriske landssvikanordningers gyldighet. De kunne ikke skape kompetanse etter frigjøringen, da nødssituasjonen ikke lenger forelå.

Castberg sier: «... at regjeringen var forpliktet til å utøve myndighet — også lovgivningsmyndighet — i den utstrekning det for regjeringen måtte fremstille seg som nødvendig å gjøre dette, for å realisere det store mål: frigjøringen av landet».

Castberg nevner flere ganger det store mål, det store formål frigjøringen som basis for utøvelsen av den konstitusjonelle nødrett. Men da landssvikanordningene ble benyttet mot NS-folk, da var allerede dette store mål oppnådd.

Castberg konkluderer med at «det lar seg ikke nekte at vår politiske historie fra og med 1940 har skapt en viss tendens til å bruke nødrett. Undertiden på en etter min

over normen i utlandet, handelsflåten, de ikke besatte øyer etc. Men utredningen tar ikke noe sånt forbehold, tvertom. Castberg setter derfor folkerettens bestemmelser helt ut av betraktning, han plaserer den norske befolkning mellom to herrer: okkupanten og eksilregjeringen.

Og dette turde være det svakeste punkt i hans utredning. Denne inneholder mange interessante og korrekte enkeltheter, men som et orakelsprog kan det tydes etter ønske. Den tilfretsstiller sikkert oppdragsgiveren, men den er heller ikke noen ubehagelig lesning for de forfulgte. Den vanskelige oppgave for en ærlig forsvarer å prosedere en dårlig sak, er løst på en genial måte.

Nødrett er et begrep man har i jussen ut fra den riktige betraktning at «nød bryter alle lover». Men det må være en virkelig nød, ikke en innbilt eller oppkonstruert. Nøden må være av den styrke og voldsomhet at andre utveger ikke finnes!

JURIST.

Til riksadvokat Aulie —

Fort. fra side 1

A tale om krigshandlinger i denne forbindelse rammer overhode ikke disse former for snikmord på kapitulert og okkupert territorium, som De vet. —

Hva mordet på f. eks. trafikksjef Knut Knutson Fiane angår, har De jo 12. mai 1951 skriftlig erklært at det i påtalemyndighetens besittelse ikke finnes noe som helst bevis for angiveri.

Men hva da, herr riksadvokat Aulie?

Hva angår «likvideringene», f. eks. mordet på Nesøybroen av Elsa Kristoffersen — må det nå gis en offisiell og uttømmende redegjørelse for

og holde seg utenfor krigten.

Den 21. januar ga Churchill opptakten hertil med sin berømte tale mot nøytraliteten og sin oppfordring til de nøytrale stater om å gå aktivt inn i den engelsk-franske krig mot Tyskland. Siden den tid har dette krav overfor de nøytrale stater om å delta i kampen mot Tyskland ikke manglet i noen av de engelske eller franske politikeres taler. Her skal bare nevnes noen eksempler:

Den 31. januar klandret Chamberlain sterkt de nøytrale stater for deres «Passive likegyldighet». Den 24. februar fastslo Chamberlain etter den åpenlyse engelske nøytralitetskrenkelse og overfallet på det tyske skip «Altmark» i norsk territorialfarvann, at dette bare var en «teknisk nøytralitetskrenkelse». Den 27. februar erklærte Churchill at han var trett av å tenke på de nøytrale staters rettigheter. Den 20. mars uttalte den engelske krigsminister Stanley at engelskmennene var villige og flinke elever av den lære at det er fordelaktig ik-

hvordan de faktisk foregikk — hvor mange som ialt er drept, hvor mange av sakene overhode er «undersøkt», osv. Hvorfor skulle de drepes?

Det må være en klar forutsetning at undersøkelsen foretas av uhildede folk som hverken har tilknytning til hjemmefront eller NS.

Det må ikke glemmes at det alltid vil være klokt å holde seg for øye — herr Riksadvokat — at i disse stygge saker har det gang på gang vært forsøkt å stimulere myndighetene til å gå lovens vei — av hensyn til nåtid og fremtid. —

Oslo 9. april 1957

ALEXANDER LANGE.

menn hittil enten inneholdt en skjult oppfordring eller en skjult trusel mot de nøytrale stater, lot Duff Cooper den 12. april masken helt falle og erklærte med brutal åpenhet: «Etter at vi har gjort det klart for de nøytrale stater at det er deres egen frihet og uavhengighet som står på spill, må vi uten omsvøp si dem, hva det er vi forlanger og hvilken rolle enhver av dem skal spille i den allianse hvis formål det er å tilintetgjøre Tyskland. Hvis en eller annen av disse stater viser tegn til å nøle, må vi gå fram på en slik måte at en slik nøling straks blir overvunnet».

Utvalget av den IV offisielle tyske hvitbok inneholder i gjengivelse en rekke dokumenter som klart viser planlegging, og gjennomføring av de engelsk/franske aggressive planer ovenfor Norge. Dokumenter som etter hvert er blitt bekreftet av aktørene selv.

Tysklands ledende menn i 1940 henholdt seg til folkeretten i spørsmålet Norge. Det samme synes den nuværende vest-tyske regjering i Bonn å gjøre. Jfr. den tyske erstatningslov som forutsetter fredsslutning. Har nordmenn, som for skyld brudd på folkeretten, havnet i tyske konsentrasjonsleirer under okkupasjonen, noe erstatningskrav, er det neppe ovenfor Tyskland, men mere nærliggende ovenfor de stater som trakk Norge inn i den 2. verdenskrig.

Det store flertall av nordmenn anerkjenner folkeretten, og anerkjenner et standpunkt overensstemmende med folkeretten.

April 1957.

Nordmann.

Når man er kommet dit at man alltid trenger begivenheter og stimulanser for ikke å kjede seg — har man ikke da for alvor tapt sitt menneskeverd?

Ronald Fangen.